

BOEKBESPREKINGEN

Geologische geschiedenis van Nederland, toelichting bij de geologische overzichtskaart van Nederland op de schaal 1 : 200.000, door H. D. M. Burck, L. A. AE. van Eerde, H. M. Harsveldt, S. van der Heide, J. D. de Jong, A. J. Pannekoek, J. H. van Voorthuysen, M. W. ter Wee, W. H. Zagwijn en J. I. S. Zonneveld, onder redactie van A. J. Pannekoek. 154 blz., 67 tekstafb., 16 kunst-drukplaten met 24 foto's. Prijs f 14,80. Uitgave Staatsdrukkerij en Uitgeverijbedrijf, 's Gravenhage.

De Geologische Kaart schaal 1 : 50.000 en de Geologische Overzichtskaart van Nederland schaal 1 : 200.000, welke laatste in 1954 werd voltooid, zijn thans gevolgd door een zeer gedocumenteerd boekwerk, getiteld „Geologische geschiedenis van Nederland”. Het is blijkens het voorbericht bedoeld als aanvullende toelichting op de gegevens, die in de genoemde geologische kaarten zijn verwerkt. De samenstellers hebben echter de waarde hiervan verhoogd in die mate, dat het werk ook afzonderlijk of met een geologische kaart op een andere schaal kan worden gebruikt.

„Bij de lezers van dit werk wordt enige geologische kennis verondersteld; de toelichting is dan ook niet bedoeld als een populariserend werk, waarvan er reeds uitstekende in Nederland bestaan. Het is evenmin een regionale geologische beschrijving van ons land of een „geologische gids” bij het bezoek aan ontsluitingen, al zijn belangrijke ontsluitingen, vooral die van oudere afzettingen, soms wel in de tekst genoemd”, aldus lezen we verder in het voorbericht.

Ik heb gemeend deze regels in extenso te moeten weergeven, om aldus de waarde van het werk voor ons, liefhebbers van de geologie, ten volle recht te doen wedervaren.

De oppervlakkige beoefenaar van de geologie, die wel eens steentjes gaat zoeken, zal er niet licht toe komen, dit werk aan te schaffen. Maar oppervlakkig verzamelen staat dikwijls aan het begin van een serieuze liefhebberij. Is men tot dit laatste gevorderd, dan komt vanzelf de belangstelling in bredere vorm, voor de geologie in het algemeen, de winning van delfstoffen enz.

En dan is het stadium gekomen, werken te raadplegen als het hier voor ons liggende, dat een schat aan gegevens inhoudt, vervat in een duidelijke tekst; een keur van niet minder duidelijke illustraties (kaarten en profielen); literatuurlijsten, soms van indrukwekkende omvang, aan het slot van elk hoofdstuk (dus geen zoek achterin); en tenslotte een uitnemende documentatie in de vorm van een serie duidelijke foto's.

Een belangrijk deel van het werk is gewijd aan de studie van het kwartaar; na de stratigrafie wordt in een afzonderlijk gedeelte de tektoniek behandeld — ook van groot belang, daar praktisch alles in ons land onder meer of minder dikke jongere dekkingen voorkomt.

Dankbaar mogen we zijn, dat de samenstellers gebruik hebben mogen maken van tal van tot dusver geheime gegevens, verkregen door het recente onderzoek van de N.V. Nederlandse Aardolie Maatschappij. Ook in dit opzicht, vooral wat de kennis van de paleozoische lagen en de tektoniek betreft, breken telkens nieuwe inzichten baan, die uiteindelijk wel moeten leiden tot een behoorlijke overzichtelijke kennis van Nederlands bodem.

We wensen dit standaardwerk in de handen van menige vakman, liefhebber en belangstellende in de geologische bouw van ons land.

H. Krul.

Précis de Géomorphologie, par M. Derruau, un volume de 394 pages, avec 164 figures et 50 planches hors texte (18,5 × 25,5). Masson et Cie, éditeurs, 120 boulevard Saint-Germain, Paris-6e. Prijs ingenaaid 3000 fr., gebonden 3600 fr.

In een mooi boek van royaal formaat, gedrukt op een goede kwaliteit papier, zodat de foto-illustraties voortreffelijk uitkomen, geeft prof. Derruau een uitnemend overzicht van de begrippen, die onder de rubriek geomorfologie, een belangrijke hulpwetenschap voor de geologie zowel als voor de geografie kunnen worden gerangschikt. Dat de twee laatstgenoemde wetenschappen in dit boek op hun beurt als hulpwetenschappen een ondergeschikte rol spelen, spreekt vanzelf. Maar wat is eigenlijk in dit verband ondergeschikt? Het is strikt genomen een misplaatste uitdrukking, evenals de kwalificatie „hulpwetenschap”, al zullen er niet velen zijn, die zich hieraan stoten.

De stof is gesplitst in vijf hoofdstukken, t.w. de samenstelling van en de bewegingen in de aardkorst; de verschillende vormen van erosie; verschillende gesteenten, en hun invloed op de vorm en het ontstaan van tal van structuren; en tot slot de morfologie van mariene afzettingen.

Als geheel een prachtig verzorgd overzicht van het ontstaan en het wezen van verschillende aardkorstvormen en als zodanig een zeer nuttige leidman voor beoefenaren van de geologie en geografie.

H. Krul.